

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev in upokojencev.

Vsem državnim upokojencem in upokojenkam!

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani je z odlokom dne 27. febr. 1930. No. II/2—60000/1, odobrila prenosno našega društva po vsebini novih pravil.

Obče znano je, da je obstojalo še lansko leto v naši banovini nad deset društev drž. upokojencev — majhne bolehave brezpomembne organizacije!

Na področju dravske banovine je nad 8000 drž. upokojencev, vstevši vdove, provizioniste in miloščinarje.

Naše društvo je lansko spomlad podvzelo akcijo za fuzijiranje vseh društev drž. upokojencev. Ta apel je našel mogočen odziv. V teku nekaj mesecev se je število naših članov podnesorilo; društvo šteje danes nad tisoč članov.

Pri anketi, katero je sklicalo naše društvo za fuzijiranje vseh prejšnjih in še obstoječih društev drž. upokojencev v naši banovini, so se izjavili vsi zastopniki teh društev za enotno fronto. Pri nekaterih društvih postojte za enkrat še tehnične ali druge zapreke za likvidacijo. Navzlic temu so pa pristopili in še pristopajo odborniki in člani teh organizacij k našemu društvu.

O potrebi in moči enotne organizacije smo razpravljali že v našem lanskem pozivu. Navedli smo tudi že dosežene uspehe. Naše društvo je storilo doslej vse potrebne korake, da so vsi merodajni faktorji, pred vsem tisti, ki izdelujejo pokojninski, oziroma uradniški zakon, dobro poučeni o vseh naših težnjah in željah.

Gotovo je, da bo sedanja vlada pravičnosti in reda skušala ustreči našim upravičenim potrebam v okviru proračunske možnosti. Naše zahteve kulminirajo v sledečih dveh glavnih točkah:

a) prevedba vseh drž. upokojencev, ki imajo v smislu postojtečih zakonov pravico do pokojnine, po položaju, ki so ga imeli v aktivni službi

in po službeni dobi na prejemke, ki bodo določeni v novem uradniškem zakonu;

b) enake olajšave na drž. železnica in parobrodih in v bolnicah, kakor za aktivne uradnike. Nadaljnje zahteve vsebuje naša tiskana spomenica, ki smo jo v jeseni objavili v »Našem Glasu« in izročili na pristojnih mestih.

Če bo tudi, kar trdno upamo, ustreženo v novem zakonu našim najvitalnejšim potrebam, vendar zahtevajo in bodo zahtevali novi časi in sodobna vprašanja neprekinjenega udeleževanja in dela tudi po izidu težko pričakovane pokojninskega, oziroma uradniškega zakona. Naše društvo mora biti torej zvest čuvar pravic in zagovornik pravičnih teženj vseh drž. upokojencev!

Pomnite, da se pri vseh avdijencah vedno in vedno ponavlja vprašanje: »V imenu kolikšnega števila organizirancev pa prihajate?«

Po naših novih pravilih sme društvo ustanovljati krajevne skupine (podružnice) v vsakem okraju (okolju), kjer je vsaj 30 članov (§ 18.). Potrebna navodila bo društvo nudilo vsaki snujoči se podružnici posebe.

Že zdaj pa prosimo vse zavedne tovariše in tovarišice, ki imajo nekaj organizatoriškega talenta, da privabijo v društvo vsak v svojem okraju še neorganizirane upokojence, oziroma poročajo društvu, če bi bilo potrebno ustanoviti podružnico. Nato bo društvo takoj stopilo v stik z dotičnimi tovariši.

Naše društvo je in bo storilo vse potrebno, da doseže razne olajšave in ugodnosti v kopelih, pri zdravnikih, v lekarnah, v trgovinah, pri elektrarnah, plinarnah, pri pogrebniških zavodih itd., in to ne samo v Ljubljani, temveč povsod drugod, kjer bodo ustanovljene podružnice, tako da bodo člani za ma-

lenkostno članarino uživali tudi določene ugodnosti.

V pravilih in v načrtu pa imamo tudi ustanovitev posebnega podpornega sklada za pogrebne stroške dedičem družstvenikov.

Članarina znaša 3 Din mesečno, enkratna pristojbina 3 Din. Članarino je plačati vsaj za 3 mesece naprej. V interesu posameznika in društvene blagajne pa je, da se plačuje članarina po možnosti vsaj polletno, če že ne celoletno naprej. Za nadaljnja vplačila članarine se bodo vedno pravočasno vpošiljale položnice, ki jih je treba izpolniti z navedbo imena, značaja in bivališča.

Društvo bo izdalo vsem članom v teku leta nove izkaznice, na katerih bodo natiskani najvažnejši členi novih društvenih pravil. En izvod celotnih pravil s poštnino vred pa stane 3 Din. Seveda jih dobé podružnice zastoj.

Vsak član naj skuša pridobiti nove člane in naj prepričuje zaslepljene in egojste o nujni potrebi močne enotne organizacije in da tisti, ki ni organiziran, pljuje v lastno skledo.

V Ljubljani, 21. marca 1930.

Predsednik:

Makso Lilleg, viš. davč. uprav. v p.

I. podpredsednik:

Franc Vedernjak, dvorni svetnik v p.

Tajnik:

Anton Spendé, ravnatelj z. knj. v p.

II. podpredsednik:

Vidmar Ivan, poštni ur. ravnatelj v p.

Blagajnik:

Rihard Debelak, višji davč. upr. v p.

Odborniki:

Martin Colarič, major v p.; Josip Stritar, šol. upravitelj v p.; Anton Simičič, rev. drž. trošarine v p.; Alojzija Janežič, vdova viš. sod. ofie.; Franjo Arko, insp. fin. kontr. v p.; Viktorin Stegnar, sod. ofic. v p.; Franjo Kmet, orožn. gažist v p.; Anton Minkuš, okol. nadz. varn. straže v p.

O. R.:

Zavarovanje državnih nameščencev.

Zavarovanje državnih nameščencev je postalo važno šele v povojnih letih. Dotlej so namreč smatrali tudi v delavskem zavarovanju, da je za delavca najvažnejše, da dobi v bolezni denarno dajatev, ki naj nadomesti izgubo na zaslužku. Denarna dajatev je bila glavna dajatev v delavskem zavarovanju pred vojno. Druge dajatve so bile takrat manj važne.

Ker pa je ostala državnemu in javnemu nameščencu plača tudi v bolezni, zato državni nameščenci ni čutil potrebe po zavarovanju. Denarno dajatev, ki jo je dobival delavec ob bolezni v obliki hranarine, je dobival uradnik itak s plačo.

Zato so tudi rekli: državni, javni uradnik je v bolezni bolje preskrbljen kot delavec. Delavec je dobil v bolezni le del svoje mezde, dočim je bolni uradnik dobival nekaj časa vso plačo še naprej.

V delavskem zavarovanju pa je posebno po vojni zmagalo naziranje, da je s stališča občega ljudskega zdravja predvsem skrbeti za to, da dobi oboleli delavec dobro in primerno bolniško oskrbo. Naziranje, da je vsaj tako važna dobra bolniška oskrba, kakor pa denarna dajatev, je zmagalo.

Kakor hitro pa je obveljalo to naziranje, je bil položaj državnega nameščenca takoj slabši. — Državni nameščencem dobiva sicer v bolezni svojo plačo še neki čas, toda ta plača ni za-

dostna i za preživljanje i za zdravljenje.

Ko je v zakonodaji obveljalo načelo splošnega obveznega delavskega zavarovanja v sedanjem obsegu, ni nihče več mogel resno trditi, da je državni nameščencem v bolezni dobro preskrbljen.

Odločiti pa se je bilo v posameznih državah, kako naj postane državni uslužbenec deležen stvarnih dajatev bolniškega zavarovanja.

Posamezne države so zelo različno rešile to vprašanje. Po nekaterih zakonih so državni nameščenci brez vsakršne omejitve zavezani zavarovanju v okviru splošnega delavskega in nameščenskega zavarovanja. — Drugod so pet so uredili zavarovanje državnega uradništva tako, da dobiva državni nameščencem stvarne dajatve bolniškega zavarovanja po posebnem zavarovalnem sistemu, ki je prikrojen danim prilikam.

Največ držav pa je uredilo bolniško zavarovanje državnih uradnikov tako, da je oprostilo državne uradnike obveznega zavarovanja le, če imajo pravico zahtevati od svojega delodajalca najmanj tiste ugodnosti, ki jih nudi sicer zavarovanje obvezno zavarovanim delavcem in zasebnim nameščencem.

Državni nameščenci so torej sicer načeloma zavezani zavarovanju, se pa ne zavarujejo, če je delodajalec s po-

sebnimi določili njihovo preskrbo v bolezni vsaj tako povoljno uredil, kakor je v delavskem zavarovanju za delavca urejeno in preskrbljeno.

Ne bo škodovalo, če pogledamo, kako je z bolniškim zavarovanjem državnega uslužbenstva v posameznih državah.

Po nemškem zakonu (Reichsversicherungsordnung, § 169.) so oproščeni zavarovanja uradniki, zdravniki in zobni zdravniki, zaposleni v podjetjih in državnih uradih, pri državnih železnicah, v deželni ali občinski službi, ki so stalno, to je nepreklicno ali pa s pravico do pokojnine nameščeni, toda le pod pogojem, 1. če imajo pravico najmanj do onih rednih dajatev, ki jih svojim članom dajejo bolniške blagajne ali pa 2. če dobivajo v bolezni vsaj za toliko časa, dokler redoma prejema zavarovani bolni delavec hranarino in druge dajatve, službene prejemke v poldrugem znesku hranarine. S tem višjim denarnim prispevkom naj bo državnemu uslužbencu omogočeno, da si preskrbi zdravnika, zdravila in druge zdravilne pripomočke.

Angleška zakonodaja se od nemške v tem precej razlikuje. Zakon načeloma določa zavarovalno zavezanost za vsakogar, ki je v občinski ali javni službi, dokler posebna naredba ne določi, da je dotična zaposlitev zavarovanja oproščena.

S posebno naredbo na primer so bili oproščeni zavarovanja vsi, ki so zaposleni v javni šolski upravi.

Za druge javne korporacije se pa zavarovalna zavezanost ukine, če zdravstveni minister izjavi, da imajo dotični

uradniki po svoji službeni pogodbi, pragmatiki, v bolezni ali invalidnosti vsaj take ugodnosti in pravice, kakor osebe, ki so zavarovane za bolezen in invalidnost.

Ravno tako je uredila socialno zavarovanje nameščencev češka slovaška republika. Novi češki zakon določa za bolniško zavarovanje državnih nameščencev dve možnosti. Prva: zavarovanja so oproščeni uslužbenci, če imajo v bolezni pravico do plače vsaj skozi leto dni. Druga: oproščeni so, če dobivajo v bolezni vsaj take dajatve, kot jih dobi v delavskem zavarovanju oboleli delavec. Izdelan pa je že osnutek zakona, ki naj izvede bolniško zavarovanje državnih nameščencev.

Bolgarski zakon pa ne zavaruje tistih državnih nameščencev, ki plačujejo posebne prispevke za pokojnino. — Če pa naj bi se izkazalo, da so dajatve, katere dobivajo državni nameščenci, nižje od onih, ki jih dobivajo delavci, morejo pristopiti državni uradniki k delavskemu zavarovanju.

Zanimiva pa je avstrijska rešitev uradniškega zavarovanja. Z zakonom iz leta 1920. je bilo uvedeno posebno zavarovanje državnih nameščencev, ki nudi uradnikom najmanj take ugodnosti kot delavsko zavarovanje.

O tem zakonu pa bomo obširneje pisali prihodnjič.

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6
priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst manufakturnega blaga. Državni uradniki dobijo blago na obroke samo s predložitvijo uradne legitimacije.

Pekovska vojna v Nemškem Gradcu.

Po glasilu »Deželne zveze stalnih nameščencev na Štajerskem« »Festbesoldeten-Zeitung«, ki izhaja v Gradcu, priobčujemo v doslovnem prevodu naslednji članek, ki bo po svoji aktualnosti zanimal tudi naše čitatelje:

»Stari Ben Akiba je docela porazen, zakaj v Gradcu se je nekaj zgodilo, česar ljudje še ne pomnijo. Peki, združeni v cehu, katerega so v srednjem veku že visoka oblastva morala s strogimi odredbami siliti, da je pokazal več naklonjenosti konzumentom, so pričeli naenkrat, brez pravega zunanjega povoda zniževati krušne cene, ki so bile že dolgo časa neprimerno visoke.

Prišel je s tem pekovski mojster Schmidt na Griesplatzu, ki je nenadoma znižal cene žemljam od 7 na 5 grošev (t. j. 40 par) in ceno kruha v hlebčkih od 66 na 54 grošev (432 Din).

Ne vemo, kakšni razlogi so mojstra Schmidta privedli k tej, prav znatni redukciji cen, tudi ne vemo, če se morda ne ravna po načelu »Mal dobiček, pa velik obrat« ali pa če so ga k temu privedli drugi pomisleki. Gotovo je, da je s tem znižanjem krušnih cen dal vzgled vsem graškim pekovskim mojstrom, da je to znižanje v javnosti učinkovalo kakor bomba in da je bilo pred njegovo prodajalno videti cele procesije kupcev, prav kakor med vojno pred trgovinami z živim.

To znižanje cen so ostali pekovski mojstri smatrali za bojno napoved. Da bi pogazili mojstra Schmidta so še sami pocenili ceno žemljam na 4 groše (32 par) in hlebčkom na 50 grošev (4 Din) — seveda samó pri eni stojnici na Griesplatzu.

Ta poskus pekovskih mojstrov, oziroma nekaterih članov njihove organizacije, da znižajo krušne cene še pod Schmidtove cene, gotovo ne izvira iz namena, prebivalstvu in brezposelnim za stalno nuditi cenejši kruh in v

tem socialnem prizadevanju še prekiniti mojstra Schmidta. Če bi bila to njihova namera, bi bili morali pač splošno in povsod poceniti kruh v opisani izmeri, ne pa samo na eni sami stojnici na Griesplatzu, in sicer v neposredni bližini Schmidtove prodajalne. Ta poskus, na tak način poraziti mojstra Schmidta, so graški konzumenti takoj spoznali in se zato teh drugih pekovskih mojstrov izogibljajo.

Tudi gostilničarji v Gradcu so se zaradi tega znižanja čutili primorane, da znižajo cene žemljam od 10 na 8 grošev. Gorostasno in sploh edinstveno je dejstvo, da je v Gradcu kruh po gostilnah dražji, nego v nadrobni prodaji pri pekih. Saj gostilničarji pri kruhu že itak dovolj zaslužijo, ker ga nabavljajo po cenah, ki veljajo za nakup na debelo in je ta zaslužek v vseh drugih mestih gostilničarjem tudi vedno zadoščal. Samó v Gradcu so si mogli dovoliti ta poskus, ker so se lahko zanesli na preveliko pohlevnost, reči je treba že: brezbriznost prebivalstva, ne da bi se bili konzumentje temu početju krepko uprli.

Sploh se mora človek začuditi, kako mirno graški konzumentje sprejemajo vsa ta povišanja cen in kako brez zanimanja opazuje graško občinstvo to pekovsko vojno, dasi njen izid za življenske interese konzumentov gotovo ne bo brez pomena.

Če bi se pekovski organizaciji posrečilo, da gospodarski uniči moža, ki je razdobil njihov obroč visokih krušnih cen, more graško občinstvo v splošnem biti pripravljeno, da bo pocenitev kruha takoj prenehala in da je pričakovati celó novo zvišanje krušnih cen. Za sredstva, katerih se združenje pekovskih mojstrov poslužuje, je značilna vest, ki jo priobčujejo različni dnevniki, da bodo namreč odgovorni zastopniki te organizacije v prihodnjih dneh pozvani pred preiskovalnega sodnika. Dolžé jih, da so si pustili od svo-

Hranilni in posojilni konzorcij

kreditna zadruga državnih uslužbencev

LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 5/I.

Telefon št. 3413. — Čekovni račun št. 10.681.

Daje nameščencem posojila, tudi ranžijska po 8%. Hranilne vloge sprejema in jihobrestuje po 5-6% brez odbitka rentnega davka, torej povprečno za 1/2% ugodneje nego drugod.

Stanovska zavest, zbudi se!

Vlagajte izključno pri naši staroznani zadrugi!

jih članov izstaviti podpisane biancomenice za velike zneske, ki naj bi zapadle, če bi se kateri teh pekovskih mojstrov upal posnemati primer mojstra Schmidta in se oprijel načela »Mal dobiček, pa velik obrat«. Javnost po vsej pravici napeto pričakuje izid tega kazenskega postopanja. Upravičena je, če se obdolžitve, katere se čujejo z raznih strani, obistinjijo, zahtevati, naj se zoper krivce postopa z vso strogojstvom zakona, da se slični škodljivi izrastki tvorenja cen enkrat za vselej onemogočijo.

Celokupno konzumentstvo ni doumelo, zakaj se je v prošlem poletju, ko so cene moke tako zelo padle, ohranila krušna cena na enaki višini. Izgovor, da je mezdnó gibanje baš takrat naložilo obratom novih bremen in s tem onemogočilo znižanje krušnih cen, je tako star in obrabljen, da mu po pravici prebivalstvo ni verovalo.

Iz vse te graške pekovske vojske je videti, kako zelo trpe prebivalstvo in vsi konzumentje pod pritiskom podjetnikov in proizvajalcev. Iz tega je pa tudi razvidno, kako močno je tako združenje podjetnikov, da se more drzniti uporabljati taka sredstva, da je primoran preiskovalni sodnik preiskovati njihovo neoporečnost. In čemu ta sredstva? Da ustrahuje nezveste pristaše, ki morda vendar še niso popolnoma izgubili čuta za konzumente.

Za nas stalne nameščence je pa ta graška pekovska vojna silen nauk, da nam bo pomagano šele takrat, ko bomo iz lastnih sredstev in iz lastne sile mogli preprečiti take borbe za določevanje cen, ko cene življenskih potrebščin ne bodo več odvisne od samovolje nam tujih producentov in podjetnikov in ko bomo našli edino zavetje zgolj v naših gospodarskih organizacijah.

Važno je, da ugotovimo, da je »Uradniška gospodarska zveza« v Gradcu, ki sama vodi svojo lastno velepekarno, že od nekdanj prodajala žemlje po ceni, ki je le nekaj malega višja od 6 grošev in hleb kruha po 64 grošev, torej znatno izpod običajnih krušnih cen graških pekov. Ta cena se pa ni morda določila zato, ker je teža kruha nižja ali pa ker kakovost kruha zaostaja za kakovostjo pekovskega. Prav nasprotno. Uradniška gospodarska zveza uživa, kar se kruha tiče, brez dvoma najboljši sloves in sedaj je zanimivo, če ugotovimo, da je tekem te

pekovske vojne občé znižanje krušnih cen nastopilo šele tedaj, ko se je splošno izvedelo, da je tudi »Uradniška gospodarska zveza« navzlic svojim nesorazmerno višjim režijskim stroškom (ker je prisiljena imeti svojo pekarijo nastanjeno v prav neprimernih in dragih prostorih), znižala ceno žemljam na 6 grošev in hlebčkom na 60 grošev.

S tem je dokazan na prav viden način vpliv naše »Uradniške gospodarske zveze« na reguliranje cen. S tem, da je znižala krušne cene na današnje višino, naloga »Uradniške gospodarske zveze« v tem boju še ni izpolnjena. Važnejši in morda tudi težji del te borbe pride šele, če bi se pekomi v resnici posrečilo, da odpadnike iz svojega kroga ali spreobnejo ali pa uničijo, tedaj torej kadar bi pekovski mojstri zopet poskusili priviti cene kruha na staro višino. Tedaj bo naloga »Uradniške gospodarske zveze«, da z vsemi razpoložljivimi sredstvi skuša obdržati cene kruha na današnji višini in da s tem prepreči vsak poskus zvišanja krušnih cen. »Uradniško gospodarsko zvezo«, našo najjačjo konzumentsko organizacijo, je kot veliko podjetje treba prav previdno voditi. Ker ima v svojem obratu tudi panoge, ki znatno obremenjujejo celokupno režijo, ne more prenesti takih skokov cen, kakršne smo doživeli zdaj zaradi zgoraj navedenega početja pekov. Določanje cen mora biti v »Uradniški gospodarski zvezi« previdno in natančno preišljeno. Da je Zveza na pravi poti, ko zasleduje znižanje cen ali pa ko z vsem poudarkom skuša preprečiti njihovo naraščanje, je samo po sebi umljivo. »Uradniška gospodarska zveza« si bo, če bo tudi za naprej na tako odločen način delovala za pocenitev tako važnih življenskih potrebščin, zaslužila zahvalo in hvaležnost vseh javnih nameščencev.

Za nas naj pa bo ta pekovska vojna za vedno nauk, da je naša rešitev edino le v naši lastni moči in v dejanski podpori s strani naših gospodarskih organizacij.

Priobčujemo ta značilni članek vsem tovarišem — državnim nameščencem v premislek in uvaževanje, dasi se bojimo, da bo nauk, ki sledi iz te zgodbe, našel žal le — gluh ušesa. Ur.

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

Spomini na Francijo.

Piše Rudolf Dostal.

(Dalje.)

Trda tema še leži nad Parizom in spanec nas še ščem v očeh, ko brzimo v avtoksijah na Gare de Lyon, na južni kolodvor. S čudovito točnostjo, zvesti naši potniški devizi »kufre gor — kufre dol!«, se snidemo vsi do zadnjega k odhodu pri vlaku. Ni pa občajne dobre volje. Mar je temu vzrok le zgodnja jutranja ura? Ali pa zavest, da bi se lahko izpraznili kupo pariške slasti? Ni časa razmišljanja, že drvimo po viaduktih visoko nad strehami in ko zapuščamo pariške mestne okope, se popolnoma zdani in zunaj nas objame krasen solnčni dan. Parkrat prekrizamo Seine, vsak hip opazimo ob vodi r. biče. Brzec pa drvi nezmanjšano hitrostjo naprej proti jugu. Štirje železniški tiri tekó vzporedno. Na desni pustimo Fontainebleau. Neizmerni vrtni nasadi. Pariško Trnovo in Krakovo. Na daljnji vožnji precej enolične, skoro nadele pokrajine. Tu pa tam močvirnate, opazamo pa racionalno drenažo. Gradovi, gradiči, vse polno jih je. Polagoma prehajamo v valovito ozemlje, bližajo se vinske gorice. Saj to je slovita Côte d'or, nekakšna francoska Prlekija. Opoldne

nas sprejema v pravem pomladnem solnčnem sijaju kraljica Burgundije.

Dijon. Kratkega pol dneva mu je odločeno časa in je dovolj. Starinsko mesto brez večjega prometa, prebivalstva za poldrugo Ljubljano. Tu so stolovali burgundski vojvode. Kakšni so in koliko je njihovih spominov, ne vem poročati. Videl sem pa njihovo palačo, današnji Hôtel de Ville, dijonski magistrat, in ta jim dela čast. Starinska stavba je vsa natrpana umetnin, slik in gobelinov. Nekaj posebnega so čudovito izklesani portali, ki pa se izkažejo, da so rezljani in dolbeni iz lesa. In še nekaj ima dijonska občina. To je njen predstavnik, dobričina maire. Pri prejšnjih recepcijah v drugih mestih smo bili sprejeti z vljudno, a gotovo ceremonijalno gesto, serviran pa je bil šampanjec. Tu pa vlada domača, najpriprostejša gostoljubnost. Ko stopimo po ogledu stare burgundske palače v sprejemno dvorano, stoji na belo pogrjenih mizah čaša pri čaši. In nas po kratkih uvodnih besedah povabi oča maire, češ, dajmo ga, pokusimo, kakšnega smo pridelali. Pa je bilo izvrstno vino, domača burgundska kaplja. — Tudi tebe ne pozabim, sedemdesetletni profesor glasbe, ki si prišel več ur daleč, da si slišal na koncertu pevsko razodetje, kakor si se izrazil v napitnici pri večerji. Še je zapel

pesem o ljubezni in, bogme, glas ni bil starčevski. V resnici je bilo veselo tam v burgundskem Dijonu.

Še isto noč nadaljujemo potovanje iz Dijona čez Lyon proti Grenoble. Kmalu čutimo, da potujemo proti jugu in to na zraku, na vegetaciji in nizkih strehah. Ko se zdani, nas pozdravljajo v dolini Rodana že oljke. Vinska kultura je vedno obsežnejša in vedno nižja. Nekoliko pred poldnevom dospemo v

Grenoble. — Kljub temu, da leži mesto v vnožju savojskih Alp, občutimo, da je temperatura precej ugodna. Mesto leži pač samo 200 m nad morjem in je zavarovano proti severu z visokim gorovjem. Prvo, kar opazimo, so velikanske trdnjave nad mestom, ki zapirajo dolino od vzhoda. Mesto je čisto, snažno, ceste vse asfaltirane. Tu je središče pokrajine Dauphiné. To mesto je izmed najslavnejših francoskih univerzitetnih mest. Tu je center francoskega alpskega turizma. Na velikem mestnem avtopodjetju čitaš imena svetovnih letovišč: Chartreuse, Chambéry, Chamonix, Modane, Gap in še druga. Prihodnji dan nas vozijo avtokari v prekrasnem solnčnem decembrskem jutru po serpentinah vseskoz asfaltirane planinske ceste nad 900 m visoko na predgorje Savojskih Alp. Gorska vas Laffrey. Spodaj po-

kojno planinsko jezero, v ozadju nebotične zasnežene višine alpskih verig tja do najvišjega vrha, Mont Cenis. Tik nad jezerom baš takrat dovršeni spomenik Napoleona na konju. Semkaj je pribežal neugnani Bonaparte z Elbe, tu je iskal prve zaslonbe pri svojih zvezstih. Tu bi se tudi moral vršiti prvi spopad z vladnimi četami. Pa jim je šel Napoleon naproti, razpel svoj plašč in zaklical: »Vojaki, mar ne poznate svojega cesarja?« In so se mu brez strele vsi pridružili. Ta zgodovinski spomenik smo obiskali Slovenci prvi v oficijalnem društvu, kakor je poudarjal laffreyski maire v svojem pozdravnem nagovoru.

Vračamo se v Grenoble in se spotoma še ustavimo v trgu Vizille. Monumentalen in historično znamenit grad. Tu je tekla zibel francoske revolucije. V tem gradu, ki je bil last poznejšega predsednika francoske republike, Kazimira Perriera, se je sestel leta 1788. prvi revolucionarni parlament pokrajine Dauphiné. To je bil eden prvih preludijev revolucije in republike. Danes je grad državna last in je dostopen javnosti. Ob velikem ribniku pod gradom so široko zasnovane naprave, kjer gojé postrvi.

(Konec prih.)

Banovinski šolski odbor.

Z zakonom o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929. (Ur. list 110/25 od 28. januarja 1930.) so bili ustanovljeni banovinski šolski odbori, ki jih zakon o narodnih šolah predvideva v § 135.: Vsaka banska uprava ima svoj banovinski šolski odbor, ki ga tvorijo: pomočnik banov, načelnik prosvetnega odeljenja, banski šolski nadzornik, šef odseka za srednje šolstvo v prosvetnem odeljenju, po en sanitetni, kmetijski in tehniški referent banske uprave ter po en upravitelj učiteljske, srednje, meščanske in narodne deške in dekliške šole, v kolikor obstojajo vse te šole v središču banske uprave, en uradnik najvišjega finančnega oblastva v njej in pet oseb, ki se zanimajo za šolo in prosveto v tej banovini, ki jih določi ban. — Če je več oseb, ki jim po položaju pripada članstvo v banovinskem šolskem odboru, vstopa vanj najstarejši po činu.

§ 136.: Predsednik banovinskega šolskega odbora je banov pomočnik, a nadomestuje ga načelnik prosvetnega oddelka.

Poročevalec odbora je banski šolski nadzornik; v vprašanih šolske higijene in šolskih poslopij sta poročevalca dotična banska strokovna referenta, ki sta v odboru. Za opravljanje administrativnih poslov daje ban potrebne osebe na razpolago.

Načelnik prosvetnega oddelka določa za poslovodjo banovinskega šolskega odbora enega od banovinskih referentov prosvetne stroke.

§ 139. Banovinski šolski odbor opravlja zlasti te le dolžnosti:

1. Izdeluje in podaja banu podoben in obrazložen predlog tistega dela banovinskega proračuna, ki se nanaša na narodne in druge šole in narodno izobraževanje v banovini;

2. predlaga v odobritev šolske proračune posameznih šol in jih po odobritvi dostavlja pristojnim občinam najkasneje mesec dni pred začetkom novega proračunskega leta;

3. skrbi za zidanje novih šol, kjer jih še ni, kakor tudi za popravila in razširjenje obstoječih šolskih poslopij ter podaja o vsem tem potrebne predloge;

4. podpira širjenje pismenosti med starejšim naraščanjem, ki je prešel do bo rednega šolanja;

5. predlaga materialno in drugo podporo za otvarjanje šolskih tečajev v v krajih, kjer ni šole, kakor tudi nagrado učiteljem za to delo iz banovinskih sredstev;

6. skrbi za zidanje, ustanavljanje in vzdrževanje banovinskih šol za duševno zaostale in defektne otroke;

7. predlaga materialno podporo za učiteljske tečaje in naprave, ki se ustanovljajo v svrhu izpopolnjevanja in spoznavanja učiteljev z znanstvenimi in pedagoškimi novostmi;

8. predlaga materialno in drugo podporo za učiteljska in šolarstva potovanja zaradi spoznavanja naroda in domovine;

9. skrbi, da se ustanovi in povečava banovinski šolski fond za zidanje šolskih poslopij in pospeševanje prosvete v vsej banovini;

10. daje predloge za upravljanje banovinskega šolskega in prosvetnega premoženja; ustanov, daril, fondov

itd., kolikor ni drugače predpisano z zakonom o ustanovah (zadružbinah);

11. predlaga materialno podporo za nabavljanje potrebne šolske opreme, učil, knjig in drugega;

12. skrbi za to, da se vsi učenci v banovini pravočasno preskrbe z učnimi knjigami in potrebščinami za pisanje, risanje i. dr.;

13. preiskuje, ali se pravilno upravljajo šolsko premoženje in šolski fondi vseh narodnih in meščanskih šol v banovini in predlaga potrebno, kar naj se podvzame v svrhu zavarovanja šolske imovine in šolskih fondov;

14. podaja predloge za ustanavljanje, združevanje in razduževanje šolskih občin kakor tudi predloge za razdelitev šolske imovine dotičnih občin;

15. podpira v vsakem pogledu z nasveti in delom prosvetna oblastva pri pospeševanju pouka in izobraževanju naroda;

16. skrbi za popolnjevanje šolskih knjižnic;

17. predlaga gmotno podporo za gospodinjstva in gospodarstva v družni tečaje.

Banovinski proračun glede narodnih in drugih šol morata odobriti soglasno ministra za prosveto in finance.

Člani prejemajo za odborske seje dnevnice, če pa stalno bivajo izven sedeža banovinskega šolskega odbora, prejemajo še povračilo potnih stroškov. Oboje se članom, ki so državni uslužbenci, nakazuje po odnosnih predpisih o povračevanju potnih stroškov. Dnevnice se izplačujejo iz banovinskih proračunskih kreditov.

Po prednjih zakonskih določilih je bil imenovan sledeči banovinski šolski odbor v Ljubljani: Po paragrafu 135. zakona o narodnih šolah so njegovi člani: 1. dr. Otmar Pirkmajer, pomočnik bana, kot predsednik; 2. dr. Dragotin Lončar, v. d. načelnika prosvetnega oddelka; 3. dr. Adolf Pečovnik, šef odseka za srednje šolstvo; 4. dr. Fran Kotnik, šef odseka za osnovni pouk; 5. Anton Podgornik, načelnik kmetijskega oddelka; 6. dr. Fr. Dolšak, načelnik oddelka za zdravstvo in socialno politiko; 7. inž. Viktor Skaberne, tehnični referent; 8. Anton Dokler, direktor državnega moškega učiteljskega; 9. Josip Mazi, v. d. direktorja realke; 10. Alojzij Novak, ravnatelj II. deške meščanske šole; 11. Julij Slapšač, upravitelj IV. deške osnovne šole; 12. Mira Engelman, upravitelj licejske osnovne šole; 13. Ivan Ditz, višji finančni svetnik. — Po določbi istega paragrafa so bili od bana imenovani v šolski odbor še: 14. Franc Finžgar, župnik in pisatelj v Ljubljani; 15. Anton Štrukelj, posestnik in gostilničar, Trata št. 9 pri St. Vidu; 16. Alojzij Mihelčič, župan občine celjska okolica, Celje; 17. dr. Milan Vidmar, univerzitetni profesor v Ljubljani, in 18. Ivan Baš, župnik v Bogojini, Prekmurje.

Dne 20. februarja t. l. se je vršila v Ljubljani otvoritvena seja banskega sanitetnega sveta, ki jo je otvoril ban g. Dušan Serneck s pozdravnim nagovorom na polnoštevilno prisotne člane. V nagovoru je na kratko obrazložil veliko važnost, delokrog in bodoče naloge te institucije.

Želje in težnje poštne organizacije.

Iz »Poštne Glasnika« od 11. marca t. l. posnemamo v izvlečku spomenico, katero je ljubljanska OPO sestavila in jo kot nekaj resumé najglavnejših teženj ptt uslužbenstva predložila v Beograd:

»Po časopisnih vesteh je v intencijah kraljevske vlade, da se izdela sodoben in popolnoma moderen uradniški zakon. Če res postojne take namere, potem bi moral priti v zakon temeljni princip sodobnih in modernih uradniških zakonov, to je: možnost sodelovanja in odločanja strokovnih organizacij, odnosno zastopnikov osebja v vseh personalnih in disciplinskih, kakor sploh v vseh vprašanih, katera se nanašajo na državne uslužbence. Po temtako bi bilo treba v samem zakonu

določiti tako zvane personalne zastope pri vseh centralnih in njim podrejenih oblastvih. V teh personalnih zastopih bi imeli pravico legalnega sodelovanja in odločevanja tudi zastopniki osebja, katere bi ono delegiralo v zastope po svojih strokovnih organizacijah.«

»Pravice, pridobljene s sedanjim zakonom, se morajo brezpogojno ovarovati. Zato je potrebno, da se pokloni posebna pažnja prevedbi iz sedanjega na novi zakon, da bi se preprečila izvestna prizadevanja, da naj se prevedejo ptt uslužbenci na novi zakon po stanju izpred l. 1923., to je po sami šolski izobrazbi in ne glede na strokovno izobrazbo, s čimer bi bile v nevarnosti pravice, ki so jih dosegli ptt uslužben-

ci s prevedbo na sedanji zakon. Zato se morajo pri prevajanju s sedanjega zakona na novi zakon jemati za podlago pravice in položaji, pridobljeni po sedanjem zakonu.

Pri izdelavi novega zakona naj se daje strokovni izobrazbi prednost pred formalno šolsko izobrazbo. Potemtakem naj so merodajne za doseganje položajev in razporejanje po kategorijah v prvi vrsti strokovne šole.

Vsi položaji v ptt stroki, od najnižjih pa vse do najvišjih, morajo biti pristopni samo ljudem iz stroke, t. j. osebam, ki so v teku let prešle vse faze dela in upravljanja v stroki, ker je samo na ta način zajamčen stroki soliden napredok. Stroka, natrpna posebno v vodstvu uprave z ljudmi šolske učeno-sti, znanja in naukov, ki niso bistveni za stroko, pa da so še toliko izpopolnjeni v kateremkoli pravcu splošne ali specialne znanosti, je vedno izpostavljena nevarnosti škodljivih in nestrokovnih eksperimentov. Popolnoma strokovne ljudi morejo dati samo dolgoletno praktično delo v vseh panogah stroke in pa strokovne šole. Zato je potrebno in v interesu napredka stroke, da se naraščaj stroke ne rekrutira od ljudi skopega splošnošolskega znanja, katero stroki nikdar ne bo od koristi, marveč da se šele v stroki vzgoji enako obrazovan naraščaj na osnovi primerne šolske izobrazbe. Za izpopolnjevanje in rafiniranje strokovnega znanja naj se osnujejo strokovne šole, in to srednje strokovne šole, ki bi dajale stroki enako izoblikovano osebje (sedanji uradniki II. kategorije), in višjo šolo (ptt. akademijo), v kateri bi se izobraževali odlični uradniki za vodstvo stroke na višjih, delikatnejših položajih in mestih in katera bi dajala najboljšim gojencem strokovno kvalifikacijo za doseg najvišjih in vodilnih položajev v stroki.«

V nadaljnem vsebuje spomenica željo, naj bi se vse pošte poddržavile, vsi pogodbeni poštni uradniki pa sprejeli v državno službo.

»Ptt. stroka se mora zaradi značaja svoje službe v novem uradniškem zakonu drugače tretirati kakor ostale stroke v državni upravi. Predvsem je potrebno, da se za ptt. uslužbenca zmanjša službena doba na 30 let, a da se pri ambulanci in pri telefonu računa eno leto službe za poldrugo leto.«

Slede želje glede ureditve delovnega časa, glede plačevanja prekournega dela (nad 8 ur na dan), s 50% površka, glede počitka in avtomatskega napredovanja.

»Šefom, upravnikom in predstojnikom pošt, telegrafov in telefonov, ki nosijo odgovornost za točno in brezhibno opravljanje vseh ptt. poslov v njih uradih, kakor tudi za njim zaupa-

Vestnik.

PRELOŽITEV OBČNEGA ZBORRA ZVEZE. Na zahtevo Savezov držav nameščencev v Splitu in Zagrebu se vrši širša konferenca uprave Glavnega Saveza dne 10. aprila 1930, dopoldne v dvorani Zveze nabavljalnih zadrug v Beogradu. Konference se udeležita dva zastopnika naše Zveze. Zato se občni zbor, sklican za dan 12. aprila, preloži in se bo vršil v nedeljo dne 27. aprila 1930. ob 10. uri v hotelu Union.

Opozorilo. Položnice smo priložili današnji številki, ki zaključuje prvo četrtletje, za vse gg. naročnike in njih uljudno prosimo, da obnove ž njimi čimprej naročnino za naprej in nam obenem nakažejo morebitne zaostanke iz lanskega leta. Položnico dobi vsak; kdor ima naročnino plačano že vnaprej, naj skuša pridobiti ž njo novo vega naročnika, ali prispevek za tiskovni sklad.

Uprava. Naše bolniško zavarovanje. Prejeli smo od prijatelja našega lista velezanimiv članek o najpovoljniji rešitvi važnega problema bolniškega zavarovanja držav uslužbencev. Na članek, ki izide v prihodnji številki, opozarjamo že danes v upanju, da se k predmetu oglasi še več tovarišev.

Državni upokojenci — pozor! Opozorjamo vnovič vse upokojene tovariše, da je kr. banska uprava odobrila spremembo pravil ljubljanskega društva upokojencev, ki se zdaj imenuje: »Društvo državnih upokojencev in upo-

in varuje ne samo belo temveč tudi barvano perilo. Pa tudi za volno in svilo je idealno sredstvo za pranje

ne dolžnosti in odgovornost, se morajo dajati funkcijske doklade.

Poročene uslužbenke naj se glede prejemkov izenačijo z neporočenimi uslužbenkami, ker ni z ničimer opravičeno, da one kot žene in matere prejemajo za enako delo manjše plače, ka, kor njihove neporočene tovarišice.«

Nato navaja spomenica želje za izenačitev prejemkov vsem kategorijam, za brezplačno zdravljenje v javnih bolnicah, za ustanavljanje posebnih sanatorijev za ptt. stroko, glede dajanja podpor bolniškim in humanitarnim skladom uslužbenstva. Zdravniška spričevala naj bi bila brezplačna, uvede naj se posmrtnina v višini trimesečnih prejemkov. Vojaška služba naj se vsem enako računa, prav tako naj se prizna uslužbencu, čim postane stalen, vse dotodanje službovanje.

»Po enoletnem bolovanju naj se ptt. uslužbenec upokoji najprej začasno; če pa v 5 letih ne ozdravi, naj se stalno upokoji.

Upokojenim ptt. uslužbencem gre do aktivni prejemki do konca meseca, v katerem mu je bil izročen dekret o upokojitvi, a v naslednjem mesecu se mu takoj, avtomatski začne izplačevati pokojnina.

Vsem upokojenim ptt. stroke naj se prevedejo pokojnine po novem zakonu.

Z novim zakonom naj se striktno določi, da se mora predložiti za ptt. stroko in njeno osebje specialna uredba, ki bo imela moč zakona.«

kojenk v Ljubljani.« — Oklic društva pribčujemo na uvodnem mestu, v prihodnji številki našega glasila pa objavimo nova društvena pravila v celoti — na kar vse tovariše že zdaj opozarjamo.

Glasilo »Društva državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani« je po sklepu odbora in po § 11. društvenih pravil »Naš Glas«, kjer bo društvo pribčevalo tudi vse svoje objave in sporočila članstvu. Zato je dolžnost vsakega zavednega organiziranega upokojenca in vsake upokojenke, da se naroči na osrednje glasilo državnih upokojencev, »Naš Glas«, ki zvesto varuje in brani koristi upokojencev.

Uvrstitve Ljubljane v I. draginjiski razred. Povodom stavljenega vprašanja, od kdaj velja odločba predsednika ministrskega sveta št. 1747/I. od 22. januarja 1930., s katero so bili zamenjani, oziroma dopolnjeni dosedanji predpisi o pripadnosti draginjskih doklad in je bila tudi Ljubljana uvrščena v I. razred draginjste, je obči oddelek finančnega ministrstva izdal tolmachenje št. 9984/I. od 1. marca t. l. Po tem razpisu je citirana odločba »v skladu s čl. 18. zakona o kraljevski oblasti in o vrhovni državni upravi od 6. januarja 1929. dobila obvezno moč in veljavnost 15 dni po objavi, ker v njej sami ni drugače določeno in se morajo torej izplačati po njej vršiti od dne 8. marca 1930. naprej.« — V skladu s prednjim po-

jasnilom bo dravska finančna direkcija preplačilo draginjskih doklad za dobo od 1. februarja do 7. marca 1930. odtegnila uslužbencem v dveh obrokih pri izplačilu osebnih prejemkov dne 1. aprila in 1. maja 1930.

Telefonska številka rudarskega odseka kr. banske uprave v Ljubljani je ista, kakor za rudarsko glavarstvo, namreč št. 2235 (pisarna je na Turjaškem trgu št. 3) in ne št. 2481—2485 (oddelek za trgovino, obrt in industrijo).

Sprememba službenega naslova. Od dne 20. marca dalje je službeni naziv komande 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani: **Komanda dravskega žandarmerijskega polka.**

Sprememba krajevnega imena. Županstvo v št. Rupertu srez Krško, je zaprosilo kr. bansko upravo, naj se naziv kraja uradoma določi »št. Rupert na Dolenjskem«. To pa zato, ker sta v dravski banovini še dva druga kraja z istim imenom, in sicer št. Rupert v Savinjski dolini (pošta št. Jurij ob Južni žel.) in št. Rupert v Slovenskih gorah (pošta št. Lenart). Enako prošnjo je vložilo tudi upraviteljstvo šentrupertske osnovne šole, da se za bodoče preprečijo pomote in zakasnitve v dostavljanju poštnih pošilk.

Za razširjenje našega glasila. Nabiralne pole so vrnili in pridobili v zadnjem času več novih naročnikov naslednji gospodje: Gombač Ivan, okrajni tajnik, Ptuj in p. n. Društvo državnih policijskih nameščencev in upokojencev, Maribor po štiri naročnike; dalje so nabrali po tri naročnike gg. Drame Ivan, višji sodni oficijal, Maribor; Holz Anton, sodni kanclist, št. Lenart; Falk Anton, preglednik finančne kontrole, Maribor; Križan Janko, agrarni sekretar, Maribor; po dva naročnika gg.: Vrhovnik Oroslav, višji sodni oficijal, Prevalje; Pleskovič Stanko, davkar, Gornji grad; Sotošek M., šolski upravitelj v pok., Fram; Novak Lovro, davčni upravitelj, Radovljica; po enega novega naročnika so pa nabrali gg.: Kogej Anton, sodni kanclist, Velike Lašče; Simerl Josip, višji sodni oficijal, Šoštanj in p. n. »Dobrota«, obsmrtno podporno društvo, Ljubljana. — Vsem gg. nabiralcem se najiskrenejše zahvaljuje uprava »Našega Glasu«.

Gmotno stanje bolgarskega učiteljstva. Bolgarski prosvetni minister je obljubil zastopnikom bolgarskega učiteljskega saveza, da bodo letos precej zvišane plače onim učiteljem, ki do danes niso mogli dobiti povišanja. Ravno tako je izjavil vrhovni starešina bolgarske prosvete, da bodo povišane plače vsemu ostalemu učiteljstvu, če to

dovolijo proračunske možnosti. Brez vsakega pretiravanja se sme trditi, da so bolgarski učitelji preslabo plačani. Stanje tamošnjih prosvetnih delavcev je v resnici bedno, posebno učitelji osnovnih šol živijo v zelo težkih razmerah. Grozne politične borbe so povzročile, da je bilo bolgarsko učiteljstvo zadnja briga merodajnih faktorjev. Složni napor učiteljskih vrst so bili izigravani in potlačeni, a sedaj ko je obljubljen našim bolgarskim tovarišem materialno izboljšanje, moramo tudi mi, jugoslovenski učitelji želeli, da ne bo bolgarsko učiteljstvo več postavljeno in da dobi vse, kar mu je potrebno za vsakdanje življenje.

»Učit. Tov.«.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. R. E I C H.

Nameščanje uradnic pri sarajevskem magistratu. Sarajevska mestna občina je v načelu sklenila, da razveljavi nekatere določbe v službeni pragmatiki sarajevskih mestnih uslužbencev, tako, da bi se odpravila enakopravnost ženskih uslužbencev z moškimi, katero ta pragmatika vsebuje. Ob enem so se v mestnem svetu čuli predlogi, naj se žensk sploh več ne sprejema v mestno službo, oziroma naj se že nameščenim, če se omože, služba odpove. Tamkajšnje žensko društvo je proti tej nameri občine podalo protest, v katerem zahteva za ženske nameščenske popolno enakopravnost z moškimi službenimi tovariši. Sarajevski župan je na ta protest izjavil, da ne podcenjuje dela ženskih uslužbencev in da je v načelu sicer za popolno enakopravnost obeh spolov, da pa je praksa pokazala, da omožene uradnice ne kažejo več tiste ambicioznosti v službi, kakoršna zahtevajo uradni posli. Zato naj bi se sprejela določba, da se mestne uslužbenke, ki se omože, odpuste iz službe proti primerni odpravnini.

Najcenejše mesto v Jugoslaviji. V znani beograjski reviji »Narodno blagostanje« so priobčeni statistični podatki o draginjskih razmerah v nekaterih večjih mestih naše države. Sestavljen je indeks najvažnejših življenjskih potrebščin za Ljubljano, Beograd, Zagreb, Split in Sarajevo. Indeks znaša za Ljubljano 338, za Beograd 335, za Sarajevo 325, za Split 314 in za Zagreb 356. Po tej statistiki naj bi bilo torej najcenejše mesto v Jugoslaviji Split, izmed omenjenih petih mest pa Zagreb najdražje.

Ustanovitv zasebnega bolniškega podpornega društva.

V četrtek dne 13. marca 1930. ob 8. uri zvečer se je vršil v dvorani goštilne »Mrak« v Ljubljani ustanovni občni zbor podpornega društva »Providentia« v Ljubljani. Ustanovnega občnega zbora so se udeležili trgovci, obrtniki, državni nameščenci in predstavniki raznih stanovskih organizacij, ki so ustanovitev takega društva z zaščenojem pozdravili. Namen novoustanovljenega društva »Providentia« je nuditi vsem osebam, ki se bavijo s samostojnimi poklici, ter državnim uradnikom za naše socialne razmere tako zelo potrebno podporo v slučaju bolezni, nezgode, poroda in smrti. Napram navedenim poklicem so danes zasebni nameščenci in delavci, ki so za slučaj bolezni in nezgode obvezno zavarovani, marsikaj na boljšem. Kdor je že bil bolan, ta prav dobro ve, kakšne gmotne žrtve so potrebne za zopetno pridobitev izgubljenega zdravja. Marsikdo pa si sedaj niti ne more dovoliti onega zdravljenja, ki bi bilo zanj najuspešnejše in ki bi mu najhitreje vrnilo zdravje, naše največje bogastvo. Kolikokrat trpi zaradi bolezni družinskega poglavarja gmotno in duševno njegova rodbina, ker ji zaradi stroškov zdravljenja primanjkujejo potrebna sredstva za prehrano. Malo je obrtnikov, trgovcev in drugih samostojnih oseb, ki bi si mogli privoščiti drago zdravljenje v zdraviliščih in obenem z lastnimi sredstvi skrbeti za preživljanje rodbine. Ker je zdravljenje drago, z njim marsikdo odlašna in ne išče takoj zdravniške pomoči. Ko pa pride k zdravniku, je že prepozno. Tudi državni nameščenci so ob bolezni zelo prizadeti, ker si s svojimi sredstvi težko dovoljujejo drago zdravljenje, še manj pa si morejo brez večjih žrtv dovoliti zdravljenje v II. razredu bolnice ali v zdravilišču. Temu hoče odpomoči novoustanovljeno bolniško podporno društvo »Providentia«, ki hoče nuditi svojim članom proti razmeroma majhni mesečni članarini potrebno zdravljenje. Ustanovna članska skupščina podpornega društva »Providentia« je določila za sedaj tri dajatvene razrede, v katerih znaša članarina 40 Din, 50 Din in 70 Din na mesec. Za te prispevke pa nudi društvo povračilo stroškov za zdravljenje pri poljubnem zdravniku (prosta izbira zdravnika), za oskrbo v bolnici, zdravljenje v toplicah ali zdraviliščih, pomoč ob porodu itd. Poleg tega daje društvo tudi posmrtnino do 10.000 Din.

Zdravstveni pregled.

Dr. Fr. Göstl:

ALI SME ZDRAVNIK USMRČEVATI?

Pred nekaj časom so časopisi prinesli vest, da namerja češki zakon dovoliti usmrčevanje neozdravljivih bolnikov pod gotovimi pogoji. — Posebna komisija naj ugotovi, da niso ozdravljivi, ter, da je njih nadaljnje življenje celo le njim in drugim (sorodnikom oz. občini) v breme. — Pozneje so češki zdravniki v svojem društvu razpravljali to vprašanje in se je baje večina izrekla za to.

Po mojem mnenju se bo pač težko našel vesten zdravnik, ki bi hotel prevzeti ulogo, četudi zakonito priznanega, moralca. Izgovor na humaniteto, ki ne pripusti dolgega brezpomembnega trpinčenja ter ga raje prepreči, kakor tudi izgovor na socialni in finančni dobiček — ne velja. Zdravnik ima vzvišeno nalogo, da pomaga bolnikom k dosegi zdravja — če pa je to nemogoče, da mu lajša trpljenje. Bolnik, ki se z zaupanjem nanj obrne, včasih sam čuti in uvidi, ali ima pričakovati ozdravljenja ali ne, a vendar le visi na življenju, naj si bo tudi bolešno in težavno, mukopolno. — Zdravnikova naloga je, da vzbuja in vzdržuje v bolniku vero in upanje na ozdravljenje; noben zdravnik ne bo tako brezsrčen, da bi bolniku popolnoma podrl vsak up in ga s tem vedel v obup ali celo v samomor.

Mnogokrat se je že pripetilo, da so zdravniki obupali — in bolnik je vendar okrevljal. Medicinska znanost tudi vedno napreduje in slučaj, ki so se zdeli nekdanj brezupni, vedejo z novimi zdravilnimi metodami ali operacijami danes pogosto k ozdravljenju. Ako danes za nekatere bolezni še ni rešitve, bo morda čez nekaj let znana pot k zdravju. Pred nekaj leti se je v Ameriki staval enak predlog za paralitike, danes z malaričnim zdravljenjem opazamo pogosto izboljšave in slišimo celo o polnem ozdravljenju.

Profesor Schlesinger na Dunaju se je tudi izrekel proti tej nameri; on zlasti poudarja, da komisija nima pravice določati o življenju ali smrti, to bi smel bolnik sam, — meni pa, da zdravnik ne sme biti tako trdosrčen, da bi bolnika staval pred to odločitev.

Vsekakor je to vprašanje, ki se ne strinja s sedaj še svet obvladujočim krščanskim mišljenjem, z našimi pravnimi nazori in z obče človeškim čuvstvom.

(Iz »Zdravja«, Ljubljana.)

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priperča tvrdka
A. PERSCHE
LJUBLJANA, Pred škofijo 21.

Miroslava Leitgeb

Ljubljana, Jurčičev trg 3.

Strojno in ročno vezenje zaves, pregrinjaj, perila in oblek v najsolidnejši izdelavi.

Priporočamo tvrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarnjskih in šolskih potrebščin.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Najboljši šivalni stroji in koleša z zamke **GRITZNER in ADLER** ter švicarski pletilni stroji, Dubied za rodbino, obrt in industrijo

Josipa Petelinca
LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913. Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila.

Krojaški atelje
FRAN IGLIČ, LJUBLJANA
Pražakova ulica.

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Veletrgovina
A. ŠARABON
V LJUBLJANI

priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in železne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Telefonska številka 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

I. Z. Z. O. Z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

Prva jugoslovenska tovarna dežnikov
JOSIP VIDMAR
LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19

Solidnost v kvaliteti in ceni. — Točnost in natančnost v izvrševanju naročil!

E N G R O S !

E N D E T A I L !

Ustanovljena l. 1882.

C. J. HAMANN
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest in novo ojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarja modernih ročnih del.